

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2013r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jerzy Zalasieński
Protokolant	st. sekr. sądowy Dorota Malewicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 września 2013r. w S.

odwołania W. S., K. M. i E. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 14 grudnia 2012 r. Nr (...) - (...)

w sprawie W. S., K. M. i E. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o ustalenie braku odpowiedzialności członka zarządu za zaległe składki

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że W. S., K. M. i E. S. jako członkowie zarządu (...) Zakładów (...) w S. nie odpowiadają za zadłużenie Spółdzielni z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od grudnia 2005r. do lutego 2006r.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 grudnia 2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. stwierdził, że E. S. jako były prezes zarządu (...) Zakładów (...) w S., W. S. jako były wiceprezes zarządu (...) Zakładów (...) w S. i K. M. jako członek zarządu (...) Zakładów (...) w S. zgodnie z przepisem art. 116a w zw. z art. 116 § 1 i 2 ustawy Ordynacja podatkowa odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem za zadłużenie spółdzielni z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od miesiąca grudnia 2005r. do lutego 2006r. Według stanu na dzień wydania decyzji zadłużenie wynosiło ogółem 55.675,08 zł, w tym: na ubezpieczenia społeczne za okres od grudnia 2005r. do lutego 2006r. w kwocie 24.373,69 zł, z tytułu odsetek za zwłokę w kwocie 16.978,00 zł, na ubezpieczenie zdrowotne za okres od grudnia 2005r. do lutego 2006r. w kwocie 6.162,04 zł, z tytułu odsetek za zwłokę w kwocie 4.288,00 zł, na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od grudnia 2005r. do lutego 2006r. kwotę 2.283,35 zł, z tytułu odsetek za zwłokę w kwocie 1590 zł.

W odwołaniu od decyzji K. M. domagała się jej zmiany i orzeczenia, że K. M. nie odpowiada solidarnie z E. S. i W. S. całym swoim majątkiem za zadłużenie spółdzielni z tytułu nieopłaconych składek.

E. S. w swoim odwołaniu wносиła o uchylenie decyzji, zaś W. S. wносиł o zmianę decyzji, wskazując, że zgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości Spółdzielni nastąpiło w odpowiednim czasie.

W odpowiedzi na złożone odwołania pozwany organ rentowy wносиł o ich oddalenie oraz o solidarne zasądzenie od skarżących kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Siedlcach po połączeniu wymienionych wyżej spraw do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia wyrokiem z dnia 17 grudnia 2012 roku oddalił odwołania.

Od wyroku tego apelacje wnieśli wnioskodawcy. Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z dnia 03.04.2013r. uchylił wyrok Sądu Okręgowego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. W ocenie Sądu II instancji poza sferą rozważań Sądu pierwszej instancji znalazła się kwestia rozumienia „właściwego czasu” w jakim powinien być złożony wniosek o ogłoszenie upadłości spółdzielni, jak też kwestia obowiązków ciążących na zarządzie spółdzielni w zakresie zgłoszenia wniosku o upadłość. W tym przedmiocie, zdaniem Sądu Apelacyjnego, należało odwołać się do regulacji ustawy z dnia 16 września 1982 roku – Prawo spółdzielcze (tekst jednolity: Dz.U. z 2003 roku, Nr 188, poz. 1848 ze zm.). Sąd pierwszej instancji pomijając powołane regulacje Prawa spółdzielczego, które stosownie do treści jego art. 137 stanowią regulację szczególną do przepisów Prawa upadłościowego, nie dokonał ustaleń pozwalających na ich zastosowanie. Powoduje to, jak podkreślił Sąd Apelacyjny, konieczność przeprowadzenia w całości postępowania dowodowego, a w konsekwencji konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. W wytycznych dla Sądu Okręgowego Sąd II instancji zalecił zobowiązanie wnioskodawców do przedstawienia sprawozdań finansowych pozwalających na ustalenie daty zaistnienia niewypłacalności spółdzielni w rozumieniu określonym w art. 130 § 2 ustawy Prawo spółdzielcze, t.j. w jakiej dacie ogólna wartość aktywów spółdzielni nie wystarczała jej na zaspokojenie wszystkich zobowiązań oraz do złożenia protokołów walnego zgromadzenia spółdzielni zwołanego przez zarząd, na którego porządku obrad zamieszczona była sprawa dalszego istnienia spółdzielni. W razie konieczności Sąd dopuści dowód z opinii biegłego z zakresu księgowości w celu ustalenia daty zaistnienia niewypłacalności spółdzielni (aktywa nie wystarczały na zaspokojenie wszystkich zobowiązań).

Dokonując ustaleń w zakresie „czasu właściwego” na zgłoszenie wniosku o upadłość spółdzielni, Sąd będzie miał na uwadze uprawnienia w tej materii przysługujące zarządowi spółdzielni i walnemu zgromadzeniu oraz ukształtowane w omawianym zakresie orzecznictwo Sądu Najwyższego.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

(...) Zakłady (...) w S. prowadziła działalność w zakresie produkcji gier i zabawek. Spółdzielnia została w dniu 11.10.2001r. zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym pod Nr (...). Zarząd (...) Zakładów (...) w S. w dniu 17 marca 2006r. złożył do Sądu Rejonowego w Siedlcach wniosek o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego.

Postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2006r. Sąd Rejonowy w Siedlcach ogłosił upadłość (...) Zakładów (...) w S..

Z dniem 26 marca 2008r. Spółdzielnia została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego. Egzekucja należności z tytułu składek z majątku spółki była bezskuteczna, z uwagi na postanowienie Sądu Rejonowego w Siedlcach z dnia 23 stycznia 2008r. o stwierdzeniu zakończenia postępowania upadłościowego. W tej sytuacji ZUS z urzędu wszczął postępowanie w zakresie orzeczenia odpowiedzialności członków zarządu spółdzielni E. S., W. S. i K. M. za zobowiązania Spółdzielni.

E. S. została wpisana w KRS jako członek zarządu Spółdzielni w dniu 11 października 2001r. Z odpisu KRS wynika, że od 1 grudnia 2004r. do 26 marca 2008r. E. S. pełniła funkcję prezesa zarządu Spółdzielni.

W. S. został wpisany w KRS jako członek zarządu Spółdzielni w dniu 11 października 2001r.

Z odpisu KRS wynika, że od 19 lipca 2006r. do 26 marca 2008r. W. S. pełnił funkcję wiceprezesa zarządu Spółdzielni.

K. M. od 19 lipca 2004r. pełniła w Spółdzielni funkcję członka zarządu do 26 marca 2008r.

Na dzień 27 czerwca 2005r wystąpiła sytuacja, że aktywa Spółdzielni nie wystarczały na pokrycie jej zobowiązań i zarząd miał obowiązek, po uzyskaniu akceptacji, walnego zgromadzenia, złożyć wniosek o upadłość Spółdzielni. W tym też dniu z uwagi na trudną sytuację finansową Spółdzielni, jej zarząd poddał pod głosowanie walnego zgromadzenia wniosek o wyrażenie zgody o postawienie Spółdzielni w stan likwidacji. Członkowie walnego zgromadzenia uchwałą z dnia 27 czerwca 2005r. nie wyrazili zgody na postawienie Spółdzielni w stan likwidacji.

Ze względu na chorobę głównej księgowej D. K., trwającej od listopada 2005r. do marca 2006r. zarząd Spółdzielni złożył wniosek o ogłoszenie upadłości dopiero 20 marca 2006r.

D. K. miała sporządzić sprawozdanie finansowe, podlegające załączeniu do wniosku o ogłoszenie upadłości.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zeznań wnioskodawców (k.138-139, 44v, 38, 24-25v), zeznań świadka B. K. (k. 26), dokumentów (k. 8-13, 32, 37, 116), opinii biegłej księgowej (k. 123-126), akt VGU5/06 Sądu Rejonowego w Siedlcach, statutu Spółdzielni, dokumentów zgromadzonych w aktach ZUS.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Odwołania wnioskodawców okazały się uzasadnione.

Zgodnie z treścią art. 116 § 1 ustawy z 27 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2005r., nr 8, poz. 60) za zaległości podatkowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji, spółki akcyjnej lub spółki akcyjnej w organizacji odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem członkowie jej zarządu, jeżeli egzekucja z majątku spółki okazała się w całości lub w części bezskuteczna, a członek zarządu:

1)nie wykazał, że: a) we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub wszczęto postępowanie zapobiegające ogłoszeniu upadłości (postępowanie układowe) albo b) niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości lub niewszczęcie postępowania zapobiegającego ogłoszeniu upadłości (postępowania układowego) nastąpiło bez jego winy;

2)nie wskazuje mienia spółki, z którego egzekucja umożliwi zaspokojenie zaległości podatkowych spółki w znacznej części.

Z kolei w myśl art. 116a wskazanej ustawy, za zaległości podatkowe innych osób prawnych niż wymienione w art. 116 odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem członkowie organów zarządzających tymi osobami. Przepis art. 116 stosuje się odpowiednio.

Odnosząc się do stanu faktycznego sprawy należy stwierdzić, że wnioskodawcy pełnili funkcje członków zarządu upadłej Spółdzielni, więc ich obowiązek w zakresie odpowiedzialności za zaległości z tytułu składek realizuje się na podstawie art. 116a Ordynacji podatkowej. W tej sytuacji ustalić należało, czy zaistniały przesłanki egzoneracyjne określone w art. 116 Ordynacji podatkowej. Badając tę kwestię należy odwołać się do zapisów ustawy z dnia 16 września 1982 roku – Prawo spółdzielcze (tekst jednolity: Dz.U. z 2003 roku, Nr 188, poz. 1848 ze zm.). Zgodnie z przepisami wskazanej ustawy zawartymi w dziale poświęconym upadłości, ogłoszenie upadłości spółdzielni następuje w razie jej niewypłacalności (art. 130 § 1). Jeżeli według sprawozdania finansowego spółdzielni ogólna wartość jej aktywów nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich zobowiązań, zarząd powinien niezwłocznie zwołać walne zgromadzenie, na którego porządku obrad zamieszcza sprawę dalszego istnienia spółdzielni (art. 130 § 2). Pomimo niewypłacalności spółdzielni walne zgromadzenie może podjąć uchwałę o dalszym istnieniu spółdzielni, jeżeli wskaże środki umożliwiające wyjście jej ze stanu niewypłacalności (art. 130 § 3). W razie podjęcia przez walne zgromadzenie uchwały o postawieniu spółdzielni w stan upadłości, zarząd spółdzielni obowiązany jest niezwłocznie zgłosić do sądu

wniosek o ogłoszenie upadłości (art. 130 § 4). Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 maja 2010 roku, I CSK 480/09 (LEX nr 589811) „obowiązek zarządu spółdzielni niezwłocznego zgłoszenia do sądu wniosku o ogłoszenie jej upadłości staje się aktualny dopiero w razie podjęcia przez walne zgromadzenie uchwały o postawieniu spółdzielni w stan upadłości”. Podobny pogląd Sąd Najwyższy wyraził w powołanym wyżej wyroku z dnia 15 lipca 2011 roku. Przesłanką zwalniającą członków zarządu spółdzielni od odpowiedzialności za zaległe składki będzie już zwołanie walnego zgromadzenia celem przedstawienia sytuacji finansowej spółdzielni i podjęcie uchwały zobowiązującej zarząd do złożenia wniosku o upadłość. Z protokołu walnego zgromadzenia Spółdzielni z dnia 27 czerwca 2005r. wynika, że zarząd zwołał walne zgromadzenie celem przedstawienia jego członkom sytuacji finansowej Spółdzielni i likwidacji (...) Zakładów (...). Wynika to również z zeznań wnioskodawców i świadka B. K., którym Sąd dał wiarę. Przy czym, w ocenie Sądu Okręgowego, wnioskodawcy nie rozróżniali sytuacji w jakiej można postawić spółdzielnię w stan likwidacji, a w jakiej w stan upadłości. Niewątpliwie z przepisów Prawa Spółdzielczego jednoznacznie wynika, że skutkiem niewypłacalności spółdzielni powinno być postawienie jej w stan upadłości. Likwidacja następuje z innych, wymienionych w art. 113 Prawa Spółdzielczego, przyczyn. Dlatego, zdaniem Sądu Okręgowego, wnioskodawcy przedstawiając walnemu zgromadzeniu sytuację finansową Spółdzielni w istocie dążyli do jej upadłości, ponieważ zaprzestanie działalności spółdzielni na skutek likwidacji nie ma bezpośredniego związku z jej sytuacją finansową. Jak wynika z opinii biegłej A. D. (k. 123-126) ostateczny termin w jakim aktywa Spółdzielni nie wystarczały na pokrycie wszystkich jej zobowiązań nastąpił w dniu 27.06.2005r. Sąd dał wiarę opinii biegłej, ponieważ jest logiczna, spójna i opiera się na analizie zgromadzonych w aktach sprawy dokumentach finansowych Spółdzielni. Organ rentowy nie zgłosił zastrzeżeń do opinii. W związku z tym Sąd uznał okoliczności stwierdzone przez biegłą za przyznane. Należy zatem stwierdzić, że decyzja walnego zgromadzenia Spółdzielni o nie podjęciu uchwały zobowiązującej Zarząd (...) Zakładów (...) do złożenia wniosku o upadłość zwalnia członków zarządu od ponoszenia winy za nie złożenie takiego wniosku w odpowiednim terminie. Zarząd w odpowiednim terminie zwołał walne zgromadzenie.

Kwestia choroby i śmierci syna K. M. nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, ponieważ zdarzenia te nastąpiły już po dniu 27.06.2005r.

Mając powyższe na uwadze na mocy art. 477¹⁴ §2 kpc należało orzec jak w wyroku.